AS "Augstsprieguma tīkls"
Dārzciema iela 86, Rīga, LV-1073
Reģistrācijas Nr.
40003575567
T +371 6772 8353
F +371 6772 8858
ast@ast.lv
www.ast.lv

05.06.2020. Nr. 2.5/2020/1975
Uz Nr.

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija
Ūnijas iela 45
Rīga
LV-1039

Par viedokļa sniegšanu

AS "Augstsprieguma tīkls" (turpmāk - AST) ir iepazinusies ar AS "Sadales tīkls" Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai (turpmāk - Regulators) iesniegto un papildināto viedokli, kas publicēts Regulatora mājaslapā, par Regulatora 2020.gada 11.maija Konsultāciju dokumentu par elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodiku (turpmāk – ST vēstule).

[1] AST nepiekrīt ST vēstulē paustajam viedoklim, ka AS "Sadales tīkls" atrodas nevienlīdzīgā situācijā attiecībā pret citiem elektroenerģijas pārvades sistēmas lietotājiem un ka, diferencējot elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu grupās pēc piederības robežas, tiek radīta nevienlīdzīga un diskriminējoša situācija pārvades sistēmas lietotājiem un tiek pozitīvi ietekmētas proporcionāli mazākās elektroenerģijas sistēmas lietotāju daļas intereses.

Praksē tiesiskās vienlīdzības princips nozīmē, ka vienādos faktiskajos un tiesiskajos apstākļos izturēšanās ir jābūt vienādai, savukārt atšķirīgos apstākļos izturēšanās ir jābūt atšķirīgai.[1] Lai konstatētu vienlīdzības principa pārkāpumu attiecībā uz AS "Sadales tīkls", vērtējams, vai visi pārvades sistēmas lietotāji atrodas vienādos faktiskos apstākļos – citiem vārdiem, vai piemērotais pārvades sistēmas lietotāju grupu sadalījums, pastāvot vienādiem apstākļiem, nepamatoti diferencē lietotāju grupas.

[1.1] AST vēlas paskaidrot, ka Regulatora Konsultāciju dokumenta par elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodiku (turpmāk – Konsultāciju dokuments) ietvertais lietotāju grupu sadalījums ir ietverts arī šobrīd spēkā esošajā Regulatora 2015.gada 26.februāra lēmumā Nr.1/6 "Elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika". Šāds iedalījums ir ticis izveidots, pamatojoties uz AST izmaksu attiecināšanas modeli, kas saskaņots ar Regulatoru un kas nodrošina, ka attiecīgā lietotāja grupa sedz uz to attiecināmās izmaksas.

Atbilstoši izmaksu attiecināšanas modelim izmaksas starp lietotāju grupām tiek attiecinātas proporcionāli pakalpojuma sniegšanai izmantoto aktīvu vērtībai. Šāds

[1] "Par tiesiskās vienlīdzības principu" Dr.h.c., Ass.jur., dipl. pol. Egils Levits, Eiropas Cilvēktiesību tiesas tiesnesis, – "Latvijas Vēstnesim", pieejams: https://www.vestnesis.lv/ta/id/74628

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

izmaksu attiecināšanas modelis nodrošina, ka uz konkrētu lietotāju grupu tiek attiecinātas izmaksas atbilstoši lietotāju elektroietaišu piederības robežai, tarifu aprēķinā iekļaujot izmaksas par AST īpašumā vai valdījumā esošo pārvades aktīvu uzturēšanu un jo īpaši novēršot šķērssubsīdijas starp lietotāju grupām.

Ņemot vērā minēto, AST ieskatā secināms, ka katra no pārvades sistēmas lietotāju grupām atrodas atšķirīgos apstākļos. Līdz to pieļaujama atšķirīga tarifa noteikšana un nav konstatējams vienlīdzības principa pārkāpums.

[1.2] Attiecībā uz ST vēstulē noradīto piemēru par SIA "VATS", kas AS "Sadales tīkls" ieskatā ir uzskatāms par vienlīdzīguma principa pārkāpumu, AST paskaidro, ka SIA "VATS" pieslēguma un elektroietaišu piederības robežas īpatnības ir radušās vēsturiski izveidojušās situācijas dēļ un AST nav bijusi iespēja šo situāciju mainīt, t.i., SIA "VATS" nav piekritusi tās objekta – 110kV apakšstacijas "Ventspils Nafta", Naftas ielā 11, Ventspilī, īpašumtiesību maiņai. Ja AS "Sadales tīkls" pieslēgums un piederības robeža tiku izveidota analoģiski SIA "VATS" pieslēgumam, tas radītu situāciju, kurā AST būtu apgrūtinoši vai pat neiespējami pildīt tai Elektroenerģijas tirgus likumā uzliktos pārvades sistēmas operatora pienākumus, jo elektroenerģijas pārvades sistēmas 110kV objekti vairs nebūtu savstarpēji savienoti ar pārvades sistēmas operatora rīcībā esošu infrastruktūru un pārvades sistēmas operators būtu spiests organizēt tranzīta plūsmas caur AS "Sadales tīkls" piederošiem objektiem. Šī rezultātā AST nespētu nodrošināt pārredzamu, kontrolētu, stabilu un nepārtrauktu 110kV tīkla darbību.

Ņemot vērā minēto, kā arī to, ka šāda veida pieslēgumi ir tikai divi – viens SIA "VATS" pieslēgums apakšstacijā "Ventspils Nafta" un otrs VAS "Latvijas dzelzceļš" pieslēgums apakšstacijā "Saulkrasti", kas arī izveidojies vēsturiskās situācijas dēļ, AST kā pārvades sistēmas operators, kurš ir atbildīgs par sistēmas drošu un stabilu darbību, norāda, ka situācijas, kura pamatota ar vēsturiski radītiem apstākļiem, kas nav vēlami un ko AST nav varējusi mainīt, tālāka attīstīšana nav atbalstāma.

[2] AST nepiekrīt ST vēstulē veiktajai pārvades un sadales sistēmu definīciju analīzei, no kuras AS "Sadales tīkls" secinājis, ka transformatoru piederības robežas jautājums nav likuma tvērumā, bet savstarpējas operatoru attiecības un pakalpojuma līguma jautājums un AS "Sadales tīkls" ieskatā tarifa piesaistei elektroietaišu piederības robežai nav pamata.

AST vēlas uzsvērt Elektroenerģijas tirgus likuma 10.pantā ietvertās pārvades sistēmas definīcijas nozīmību pārvades sistēmas operatora statusa definēšanā. Proti, Elektroenerģijas tirgus likuma 10. pants skaidri akcentē, ka pārvades sistēma ietver savstarpēji savienotus tīklus un iekārtas (..), kuras tiek izmantotas pārvadei līdz attiecīgajai sadales sistēmai vai lietotājiem. Turpat noteikts, ka pārvades sistēma ir elektroenerģijas sistēmas īpašnieka vai pārvades sistēmas operatora īpašums. Elektroenerģijas tirgus likuma 10.panta pirmā un otrā teikuma sasaiste skaidri norāda uz pārvades sistēmu kā lietu kopību[2], kurai ir precīzi definētas īpašumtiesības – pārvades sistēmas operators vai elektroenerģijas sistēmas īpašnieks. Šobrīd AST pārvades sistēmu kā lietu kopību nomā no elektroenerģijas sistēmas īpašnieka. Tā kā AST no elektroenerģijas sistēmas īpašnieka nomātie transformatori, kā daļa no lietu

[2] Sk. Civillikuma 849. pantu: *Lietu kopība ir vairāku tādu patstāvīgu, vienas vai dažādu šķiru, ķermenisku vai bezķermenisku lietu sakopojums zināmam nolūkam vienā sastāvā un ar vienu kopīgu nosaukumu, kuras šajā sastāvā atzīstamas tiesiskā ziņā par vienību jeb vienu pašu lietu.*

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

kopības, nav atdalāmi no pārējās pārvades sistēmas un tie nepieciešami pārvades sistēmas pakalpojuma sniegšanai, AST secina, ka apgalvojums, ka transformatoru piederības robežas jautājums nav likuma tvērumā, bet savstarpējas operatoru attiecības un pakalpojuma līguma jautājums, nav pamatots.

Nav pamatots arī AS "Sadales tīkls" uzskats, ka nav veicama tarifa piesaiste elektroietaišu piederības robežai. Proti, pārvades sistēmas tarifi nosakāmi atbilstoši izmaksām par pārvades sistēmas pakalpojuma sniegšanu. Saskaņā ar Elektroenerģijas tirgus likuma 1.panta otrās daļas 26. punktu sistēmas pakalpojums ir elektroenerģijas pārvade vai sadale, kas nodrošina elektroenerģijas plūsmas no ražotājiem līdz lietotājiem. Savukārt, šī paša panta otrās daļas 9.punkts nosaka, ka elektroenerģijas pārvade ir elektroenerģijas transportēšana, kas neietver elektroenerģijas tirdzniecību, savstarpēji savienotā augstsprieguma sistēmā, lai elektroenerģiju piegādātu enerģijas lietotājiem. Tātad AST AS "Sadales tīkls" sniegtā sistēmas pakalpojuma ietvaros tiek veikta enerģijas piegāde enerģijas lietotājam. Lai noskaidrotu enerģijas piegādes nozīmi, AST, izmantojot sistēmisko tiesību normu interpretēšanas metodi, secināja, ka saskaņā ar Ministru kabineta 2014.gada 21.janvāra noteikumu Nr.50 "Elektroenerģijas tirdzniecības un lietošanas noteikumi" (turpmāk – MK 50) enerģijas piegādes robeža ir saistāma ar sistēmas pieslēgumu, kas atbilstoši MK 50 2.24. punktam ir sistēmas operatora elektrotīkla daļa, kas ierīkota elektroapgādes nodrošināšanai lietotājam vai elektroenerģijas saņemšanai no ražotāja līdz elektroietaišu piederības robežai. Savukārt, saskaņā ar MK 50 2.12. punktu elektroietaišu piederības robeža ir līgumā noteikta robeža starp sistēmas operatora un lietotāja vai ražotāja elektroietaisēm vai starp lietotāja un apakšlietotāja elektroietaisēm. No minētā secināms, ka gan Elektroenerģijas tirgus likumā, gan MK 50 ir nepārprotami definēta pārvades tarifa un elektroietaišu piederības robežas sasaiste un AS "Sadales tīkls" pieņēmums uzskatāms par nepamatotu.

[3] AST nepiekrīt arī ST vēstulē ietvertajam secinājumam, ka Elektroenerģijas tirgus likuma 16. un 20. panta formas atšķirību dēļ sadales tarifu diferenciācija ir pieļaujama, taču attiecībā uz pārvades tarifiem Elektroenerģijas tirgus likuma 16.panta otrajā daļā ir nepārprotami noteikts, ka tam jābūt vienotam visiem pārvades sistēmas lietotājiem (nedalot pa grupām).

AST vēlas norādīt, ka Elektroenerģijas tirgus likuma 16.pants skaidri nosaka, ka ir pieļaujamas citas atšķirības tarifos, ja regulators tādas ir noteicis tarifu aprēķināšanas metodikā. Tātad lēmums par tarifu diferenciāciju ir pieņemams, apstiprinot tarifu aprēķināšanas metodiku. Turklāt Regulatoram ir arī saistošs likuma "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" 20.panta pirmajā daļā minētais, ka tarifi nosakāmi tādā apmērā, lai lietotāju izdarītie tarifu maksājumi segtu ekonomiski pamatotas sabiedrisko pakalpojumu izmaksas un nodrošinātu sabiedrisko pakalpojumu rentabilitāti (..). Šo vispārīgo principi Regulatoram jāņem vērā, arī izstrādājot tarifu aprēķināšanas metodiku.

Arī ST vēstulē ietvertais arguments, ka Regulatora izstrādātajā elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodikas projektā nav saskatāms pamatojums un argumenti dažāda tarifa noteikšanai trīs atsevišķām pārvades sistēmas lietotāju grupām atbilstoši elektroietaišu piederības robežai, nav pamatots, jo metodikā atbilstoši ārējo normatīvo aktu izstrādes pamatprincipiem ir ietveramas tiesību normas bez papildinājuma, kas pamato šīs tiesību normas izstrādi.

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

[4] Attiecībā uz 110kV transformatoru izmantošanu elektroenerģijas padošanai no sadales sistēmas uz pārvades sistēmu AST paskaidro, ka katra pārvades sistēmas pieslēguma – apakšstacijas patēriņa un ģenerācijas attiecība ir tikai un vienīgi AS "Sadales tīkls" kompetencē un AST vai pārvades sistēmai pieslēgtie lietotāji to nekādi nevar ietekmēt. Turklāt, to, ka transformatori ir uzstādīti tikai un vienīgi pakalpojuma nodrošināšanai ST, nekādā veidā neietekmē virziens, kādā tiek pārvadīta elektroenerģija. Uzskats, ka tas ir iemesls vienota tarifa ieviešanai visiem pārvades sistēmas lietotājiem, AST ieskatā, ir maldīgs, jo neviens cits pārvades sistēmas lietotājs nevar nedz ietekmēt AS "Sadales tīkls" nepieciešamo pieslēgumu skaitu (uzstādīto transformatoru skaitu un līdz ar to šo transformatoru apkalpošanas izmaksu apjomu), nedz ST noteikto kārtību, kādus un cik elektroenerģijas ražotājus AS "Sadales tīkls" pieslēdz saviem tīkliem (tas ir, kā cits sistēmas operators veido savu sadales sistēmas darbības principus). Līdz ar to šāda vienota tarifa ieviešana šī iemesla dēl, ir uzskatāma par nevienlīdzīgu attieksmi pret citiem pārvades sistēmas lietotājiem.

Pamatojoties uz izklāstīto viedokli, AST aicina Regulatoru neatbalstīt vienota (viena) pārvades tarifa ieviešanu un virzīt izstrādāto elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodiku apstiprināšanai.

Valdes priekšsēdētājs Varis Boks

Valdes loceklis Mārcis Kauliņš

Āboliņa 67725340

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu